

Questions relating to Tevilas Keilim

במדבר פרק לא פסוק כג

כָּל דָּבָר אֲשֶׁר יָבֵא בָאֵשׁ תַּעֲבִירוּ בָאֵשׁ וְטָהַר אֶךְ בְּמֵי נְדָה יִתְחַטָּא וְכֹל אֲשֶׁר לֹא יָבֵא בָאֵשׁ תַּעֲבִירוּ בַמַּיִם:

תלמוד בבלי מסכת עבודה זרה דף עה עמוד ב

גמ'. תנא: וכולן צריכין טבילה בארבעים סאה. מנהני מילי? אמר רבא, דאמר קרא: +במדבר לא+ כל דבר אשר יבא באש תעבירו באש וטהר, הוסיף לך הכתוב טהרה אחרת. ... אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוח: אפי' כלים חדשים במשמע

רמב"ם הלכות מאכלות אסורות פרק יז הלכה ה

טבילה זו שמטבילין כלי הסעודה הנלקחים מן העכו"ם ואח"כ יותרו לאכילה ושתייה אינן לענין טומאה וטהרה אלא מדברי סופרים, ורמז לה כל דבר אשר יבא באש תעבירו באש וטהר ומפי השמועה למדו שאינו מדבר אלא בטהרתן מידי גיעולי עכו"ם לא מידי טומאה, שאין לך טומאה עולה על ידי האש וכל הטמאים בטבילה עולין מטומאתן, וטומאת מת בהזאה וטבילה ואין שם אש כלל אלא לענין גיעולי עכו"ם, וכיון שכתוב וטהר אמרו חכמים הוסיף לו טהרה אחר עבירתו באש להתירו מגיעולי עכו"ם.

Earthenware / Porcelain

שולחן ערוך יורה דעה הלכות הכשר וטבילת כלים סימן קכ סעיף א

הקונה מהעובד כוכבים (א) <א> כלי סעודה של מתכת א או של (ב) זכוכית, או כלים ב המצופים א [באבר ב] מבפנים, אף על פי שהם חדשים צריך (ג) להטבילם ג [ד] במקוה ד [ב] <ב> או מעיין של ארבעים סאה (טור בשם סה"מ ועב"י). הגה: ג ה [יש אומרים דכלים המצופים באבר, אפילו בפנים, ד <ג> יטבול ה בלא ברכה (ב"י בשם סמ"ק וארוך), וכן נוהגין.

פתחי תשובה יורה דעה סימן קכ ס"ק ב

(ב) זכוכית - עיין בשאלת יעב"ץ ח"א סי' ס"ז שכתב דכלים הבאים ממדינת הים שנקראים פרצליי"ן ודומין לכלי זכוכית אין צריכין טבילה לפי שידוע שעשייתן מן החול ומן האדמה וכלי מתכות אמורין בפרשה ואע"ג דשיעי טפי לית לן בה דהא כלי זכוכית שיעי טפי מינייהו ואי לאו משום דכי נשברו יש להם תקנה להתיתם דמש"ה ככלי מתכות שוינהו היו צריכים טבילה והני לית להו הך תקנתא ע"ש:

Rav Moshe Feinstein and Rav Ovadiah Yosef (lenient)

ערוך השולחן יורה דעה הלכות הכשר וטבילת כלים סימן קכ סעיף כז

והנה בימינו אלה בכל המדינות עיקר תשמישי כלי סעודה קערות גדולות וקטנות משל חרס מלובנים יפים וברים שקורין פאליוו"א או פארצעלאיי"י או פאייאנס ואין בהם שום מתכות ורק הם מלובנים באש והעולם נהגו להטבילן ואינו מובן הטעם על מה הם צריכים טבילה והרי אין בהם הטעם שאמרו חז"ל בזכוכית הואיל וכי נשתברו יש להם תקנה שוינהו ככלי מתכות ואלו כשנשתברו אין להם תקנה ככל הכלי חרס וכבר נתעוררו שני גדולי הדור בזה הכנסת הגדולה והחכם צבי [כמ"ש הפ"ת והגרש"א ביו"ד החדשים] ולכן חלילה לברך על טבילתן דהוי ברכה לבטלה דא"צ טבילה ויראה לי דאולי בימים הקדמונים היו הכלים האלה מצופים בזכוכית דק שקורין גליזיר"ט ואלו ודאי צריכים טבילה דחיפוי בזכוכית הוי כחיפוי במתכות וראיתי כלים כאלו ומזה נשתרבו המנהג דכלי פארצעלאיי צריכים טבילה ולא דקדקו בין גליזירט ובין אינם גליזירט אך גם הגליזירטי טוב לטובלן בלא ברכה:

Using utensils that have not been toveled:

a) Forgot before shabbos:

שולחן ערוך אורח חיים הלכות שבת סימן שכג סעיף ז

* (ל) [*א] <ה> מותר להטביל (לא) י כלי חדש הטעון טבילה, (לב) יא ויש אוסרים. (לג) וירא שמים יצא את כולם ויתן הכלי לא"י (לד) יב במתנה (לה) <ו> ויחזור וישאלנו ממנו, ואין צריך טבילה. הגה: ואם הוא כלי שראוי למלאות בו מים, * (לו) יג ימלאנו מים מן המקוה ועלתה לו טבילה (המגיד פרק ד' מהלכות יום טוב והגהות מיימוני פרק כ"ג מהלכות שבת).

שולחן ערוך יורה דעה הלכות הכשר וטבילת כלים סימן קכ סעיף טז

אם שכח ולא הטביל כלי מערב שבת או מערב יום טוב, כט <יח> יתנגנו לעובד כוכבים במתנה (טו) ואחר כך ישאלנו ממנו ומותר להשתמש בו. הגה: וכן יעשה אפילו בחול, במקום שאין לו מקוה (ב"י). [מ] ואם עבר והשתמש בכלי בלא טבילה, לא נאסר מה שנשתמש בו, ויטבלנו עוד. (טור והפוסקים).

b) restaurant - Darkei Tshuva

שולחן ערוך יורה דעה הלכות הכשר וטבילת כלים סימן קכ סעיף ח

השואל כן או שוכר כלי מהעו"ג, אינו טעון טבילה. כאן אבל אם ישראל קנאו מהעובד כוכבים והשאילו לחבירו, טעון טבילה, שכבר נתחייב ביד הראשון. כב] ויש מי שאומר שאם לא לקחו הראשון לצורך סעודה, אלא (ט) < > לחתוך קלפים וכיוצא בו, טז אין צריך להטבילו. הגה: אבל הראשון יז אסור להשתמש בו לצרכי סעודה, אפילו דרך עראי, בלא טבילה, אף על פי שלקחו לצורך קלפים (ד"ע ואו"ה). וכן (י) אם קנאו ישראל השני מן הראשון לצורך סעודה, יח צריך טבילה גבי השני (בית יוסף).

c) when visiting - Rav Liebes (Shut Beis Avi), Rav Soloveitchik (Rav Ovadiah is strict)

Electrical Appliances

פתחי תשובה יורה דעה סימן קכ ס"ק א

(א) כלי סעודה - כתב בספר חכמת אדם כלל ע"ג דין י"ג היורות הגדולות שמבשלין בו שכן נ"ל דצריכים טבילה ואע"פ שקובעין אותם ומחברין לקרקע מ"מ דינו ככלי ואין להם תקנה אלא שיטבילם או ינקוב בהם נקב גדול שיתבטל מתורת כלי ואח"כ יתקן אומן ישראל אך לפי מה ששמעתי שהשכר שמבשלים בו אינו ראוי לשתיה כלל עד שמסננין אותו אפשר שע"ז סומכין העולם שאין טובלים אותם ומ"מ צ"ע שהרי לא גרע מסכין של שחיטה לקמן ס"ה כיון שראוי להשתמש בו מאכל אחר עיין בספרו בינת אדם עוד מזה:

שו"ת חלקת יעקב יורה דעה סימן מא

בענין כלי העשוי לחמם טהה וקפה בכח החשמל שבו, ואי"א להטבילה

לכבוד התורני ירא ושלם כליל המדעים מר יוסף אפונהיימער מעיר פפד"מ וכעת בציריך יצ"ו.

בדבר שאלתו בנוגע לטבילת כלי. כשרוצה להחם לעצמו טהה או קפה יש כעת כלי שמחמם ע"י כח החשמל ומהותו כך הוא - יש חתיכת מתכת ארוכה חלולה ועבה ובתוך המתכת נמצאים חוטי חשמל שעל ידם נתחמם המתכת, וכשרוצין לבשל או לחמם איזה תבשיל תוחבין מתכת הנ"ל לתוך קדרה ובצד השני של המתכת מחובר חוט ארוך קלוע מחוטי החשמל ואותו החוט תוחבין לכותל ובאופן כזה כשהמתכת מחובר להכותל נתחבר לכה החשמל ומחמם או מבשל, והשאלה אם המתכת הנ"ל צריך טבילה כדין כלי סעודה, אבל דא עקא שאי אפשר להטבילו ולתחבו לתוך מים כי על ידי שנכנסין מים לתוכו מתקלקלים חוטי החשמל שבתוכו.

(א) בשו"ע יו"ד סי' ק"כ, בנוגע הכלי - בדבר שנהנין בסעודה בלא תיקון מקרי כלי סעודה, וכן בע"ז ע"ו ב' הלשון בגמ' היורות והקומקמים ומחמי חמין מגעילין ומטבילין והן טהורין וכן ברמ"א ס"ז רחיים של פלפלין ומשפכות של ברזל או ברזות של מתכת צריכין טבילה, רק בסכין של שחיטה שתי דעות בשו"ע כיון שהבשר עדיין אינו מתוקן לסעודה וצריך עוד תיקון, ואף בשם מחמיר הרמ"א לטובלו בלא ברכה, ואם כן בני"ד שכלי מתכת הנ"ל נוגע בתבשיל או החמין ועושה פעולה הנדרשה ודאי דצריך טבילה כרחיים של פלפלים ושאר כלים שמשמשים בהם לסעודה, ולרוב השיטות טבילה מה"ת, ובני"ד שאי"א לטבול צריכין לחפש איזה היתר.

(ב) והנה הא דמבואר בשו"ע שם ס"ז לתנו לענו"ם במתנה ואח"כ ישאלנו ממנו לא שייך בני"ד כמבואר בטו"ז שם, דזה דוקא לשעה של יו"ט ושבט אבל לאחר השבת כיון שישתקע בידו חשוב כלקוח עי"ש בטו"ז. ובזמן החורף כשהשגלים מרובים יש עצה לטבול בשלג כפי המבואר בח"א מובא בפ"ת שם דבשעה"ד מותר לטבול כלי זכוכית בשלג, וכידוע דבשלג לא יתקלקל הכלי, ואם כן לכאורה בימי השלגים יש עצה כאמור להטבילה בשלג. ובפרט דכמה פעמים מחממים בכלי מתכת הנ"ל רק חמין לרחיצה ולא תבשילין וא"כ יש לילך אחר רוב תשמישו ולא מקרי כלי סעודה, אכן היתר זה אינו מספיק ומעלה ארוכה, חדא דהח"א אינו מתיר רק בזכוכית דהטבילה רק דרבנן אבל במתכת דרוב השיטות שהיא מן התורה לא, ועוד מה יעשה בזמן שאין השלגים מצוין, ובפרט בשאלתו שמשמש רק לחמם ולבשל ולא לרחיצה, לא שייך גם סניף הנ"ל לילך אחר רוב תשמישו, ומצוה לחפש איזה היתר.

(ג) אכן לפע"ד יש היתר ברור להשתמש אף בלא טבילה, לפי המבואר בתשו' שבות יעקב סי' ל"א מובא בהג' יד אפרים (חפשי) בשבות יעקב לא מצאתיו וכדומה שט"ס וצ"ל שב יעקב) בקדרה של נחושת הקבועה בתנור בית החורף שנוהגין שאי"צ טבילה ונתן טעם למנהג כיון שקובעין אותו בתנור והתנור קבוע בקרקע ולא נעשה לכתחילה להשתמש בהם אלא במחובר בקרקע ואין מטמאים בשום טומאה דהיינו טומאת נגיעה כגון מת ושרץ ומכש"כ בטומאה זו יעו"ש, ועי' בנוב"י ב' סימן קל"ז שהאריך בשם הרא"ש דכל שנעשו הסילונות לשמש את הקרקע אף דאין מחוברין אל הקרקע רק מונחים על שטח הקרקע אינם מקבלים טומאה, ואף דלענין מקואות מחמירין כשאינם מחוברין אף כשנעשו לשמש הקרקע, היינו משום דמאן מפיס והרואה שמתירין ע"י סילון של מתכת יקח גם סילון שלא נעשה לשם זה, אבל מעיקר הדין אף בנעשה לחוד אף כשאינם מחוברים לקרקע אין מקבלים טומאה, וא"כ בני"ד כיון שמתכת הלזה

נעשה לכתחילה רק להשתמש כשהוא מחובר לכותל (ואע"ג דבחולין י"ז כותל בנין דהוא תלוש ולבסוף חברו מקרי תלוש לענין ע"ז והכשר טומאה, מ"מ דבר המחובר לכותל הקבוע בקרקע מקרי מחובר ואינו מקבל טומאה והיא גמ' ערוכה שבת נ"ח ב' זוג של דלת טהורה וברש"י שם דלת מחובר לבית הוא שהוא חבור לקרקע ואינו כלי לקבל טומאה, כל המחובר לו הרי הוא כמוהו, מובא בנוב"י (שם) ואף דבשעה שאין משתמש בו אינו מחובר לכותל, מ"מ כיון שנעשה רק להשתמש כשהוא מחובר אין מקבל טומאה ומכל שכן טומאה זו וכסברת השב"י הנ"ל, ועי"ש בנוב"י הנ"ל לענין יתדות שקונים מחנות במקום שמוכרים יתדות חדשים שתחילת עשייתם שלא לשם תשמיש מיוחד רק כל מי שיצטרך יקנה ויעשה בו מה שיצטרך, כשנקבעו במחבר לקרקע אין בני קבלת טומאה כמבואר במשנה למלך פ"ב מהל' כלים הל' א', ומכש"כ בני"ד שתחילת עשייתם רק להשתמש לחברם בכותל המחובר להקרקע וגם הקונה אותם ג"כ כוונתו רק לזה, ואף בשעה שאינו משתמש בו אינו מחובר ג"כ אינו מקבל טומאה, בפרט טומאה זו.

אחר כתיב ראיתי בתשו' מהרי"א לר"י אסאד סימן רט"ז שחולק על שב יעקב הנ"ל בקדירה של נחושת הקבועה בתנור, אכן כמדומה אכן נוהגין להקל גם בשם, מכל שכן בני"ד שהיא שעה"ד וגם עדיפא ממיחם שאי אפשר להשתמש רק כשקבוע בכותל, ל"כ במיחם שאפשר להשתמש גם כשהוא תלוש, כלשון מהרי"א בשם, ודאי דנוכל לסמוך להקל. [וע"ע בתשובה להלן סי' מ"ג וסי' מ"ו בארוכה בדברי השב יעקב הנ"ל].

שו"ת אגרות משה יורה דעה חלק א סימן נז

בכלי שמבשלים בעלעקטרי שבשוליהם יש מכונת עלעקטערי שא"א לטבול מקום העלעקטערי שתתקלקל.

ער"ח אייר תשט"ז. מע"כ ידידי הנכבד מהר"ר אהרן דזיקאבס שליט"א.

ובדבר הכלים שמבשלים בעלעקטרי שאי אפשר לטבולם משום שמקום העלעקטרי אין להביא במים שיתקלקל, הנה אם הם כלים שאין נותנים עליהם המאכל עצמו אלא נותנים שם קדירה אחרת שיש בו המאכל להתבשל א"צ טבילה אלא אותה הקדירה שבה המאכל משום שהוא כמו הטריפידש שביו"ד סי' ק"כ סעי' ד' ואם הוא כזה שנותנים בו המאכל עצמו צריך טבילה. אבל כיון שכלי זה עושה שני דברים למטה הוא מקום שמונח המאכל להתבשל ולמעלה חוטי העלעקטרי שהוא האש המבשל צריך טבילה רק חצי הכלי התחתון שמשמין שם המאכל, ומקום העליון ששם חוטי העלעקטרי א"צ טבילה וצריך לטבול רק חצי התחתון ולא העליון. ואף שכלי אחד הוא א"צ לטבול כולו דלא נבטל העליון להתחתון להחשיב גם העליון לכלי סעודה כיון דמשתמש הוא למקום האש שהוא תשמיש אחר והן לענין התשמישין כשני כלים המחברים. ונשאר רק מה שמקום החבור לא יוטבל במים, הוא בדין בית הסתרים שאינו חוצץ בכלים כמפורש ברא"ש נדה בהלכות מקואות סי' ל' וכן מסיק הר"ש ופי' הרא"ש במקואות פ"י מ"ה מתוספתא דמגל וכן נפסק בש"ע סי' ר"ב סעי' ה' וסעי' ט' ועיין בט"ז שם. ולכן אף שהתוס' חולין דף ע"ג ד"ה מטביל סברי דגם בכלים חוצץ ביה"ס יש להורות כרוב הראשונים וכהש"ע דאינו חוצץ. ובהא דידן אפילו לתוס' אינו חוצץ דהא אינו עתיד לקוצצן והוי מעוט שאינו מקפיד או אולי עוד עדיפא משום דהיינו כרבייתיה. ידידו, משה פיינשטיין.

ערוך השולחן יורה דעה הלכות הכשר וטבילת כלים סימן קכ סעיף לט

ודע דלא ראינו מעולם שיטבילו היורות של ברזל או של נחשת הקבועים בהתנורים שמחממין בהם הרבה חמין ואין לומר מטעם דהמחברים לתנור והתנור מחובר לקרקע ודינם כקרקע ולא ככלי שהרי קיי"ל דתלוש ולבסוף חיברו הוה כתלוש לענין הכשר זרעים ועכו"ם וגם לענין שחיטה דעת הר"ף והרמב"ם דהוה כתלוש כמ"ש בסי' ו' סעיף ד' ע"ש ומ"מ י"ל דמ"מ אינם בכלל כלי סעודה דכלי סעודה לא מקרי אלא כשמטלטלין אותם ממקום למקום עוד אפשר לומר דכל כלי שהיא גדולה יותר מדאי והיא עשויה שממנה ישפכו לכלים קטנים ג"כ אינה נקראת כלי סעודה והיא כלי אוצר ולא כלי סעודה ולכן לא ראינו מעולם שיטבילו חביות גדולות של מתכות האצורים בהם מים או שארי משקין דכיון שהיא גדולה יותר מדאי אינה נקראת כלי סעודה דכלי סעודה הוי מה שממששין בהם אצל התנור ובבית המבשלות ובשלחן האכילה ולא הכלים הגדולים שלהם מיוחד מקום בפ"ע [עי' י"א בשם שב"י] ונ"ל ראייה לזה מה דקיי"ל לענין טומאה דכלי עץ המחזקת מ' סאה אינה מקבלת טומאה ובגמ' מפורסם הטעם משום דבעינן דומיא דשק שיהא מיטלטל מלא וריקן אך בתורת כהנים פ' שמיני איתא כלי עץ יכול השידה והתיבה והמגדל וכו' והם מחזיקים מ' סאה וכו' ת"ל מכלי עץ ולא כל כלי עץ או יכול שאני מוציא דרדור עגלה וכו' ת"ל כל כלי עץ ריבה ומה ראית וכו' ת"ל שק מה שק מיוחד שהוא מטלטל במילואו וכו' עכ"ל והוא כדרשת הגמ' אלמא דעיקר המיעוט הוא מן כלי עץ ולא כל כלי עץ דכל שהיא גדולה יותר מדאי אינה נכנסת בגדר כלי כלל וק"ו לענין סעודה דלא מקרייא כלי סעודה כשהיא גדולה ואינה משמשת לעיקר הסעודה [כנלע"ד]:

Giving a gift - toveling the gift before giving (RSZA)

it is worth noting, that there is a question as to whether a person should tovel a gift before giving it. R' Shlomo Zalman Auerbach says that one may not tovel a gift before giving it b/c we are not sure whether they will wind up keeping it or bringing it back to the store.